

SPOD MONTE CASSINO DO ZIEMI KALISKIEJ

Streszczenie: Ks. ppłk Władysław Mróz nazywany „Kapelanem od Andersa” ur. 13 maja 1905r. w miejscowości Ostrów Kaliski w powiecie kaliskim. Świecenia kapłańskie otrzymał 29 czerwca 1930r. W 1934r. został powołany na kapelana wojskowego 39 Dywizji Piechoty w Łodzi. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939r., ucieka z obozu jenieckiego. Krótco zamieszkuje w Łodzi, ucieka na Węgry a następnie przez Jugosławię do Palestyny, wstępuje do oddziałów polskich, pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Walczy z Niemcami pod Tobrukiem w słynnej bitwie pod Aleksandrią, na pierwszej linii frontu [pod Monte Cassino. Odznaczony Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, oraz odznaczeniami brytyjskimi Gwiazdą Wojny, Gwiazdą Afryki, Gwiazdą Italii. W 1948 roku wraca do kraju, pracuje jako kapelan w Międzyrzeczu, proboszcz garnizonu w Poznaniu, Dziekan Okręgu Wojskowego we Wrocławiu i od 1952 roku obejmuje stanowisko proboszcza w Kościele Garnizonowym w Kaliszu, odzyskując kościół od protestantów. Zmarł 16.06.1960 roku w Kaliszu, kondukt żałobny poprowadził więzień obozu koncentracyjnego w Dachau J.E ks. biskup dr Franciszek Korszyński. Ks. ppłk Władysław Mróz spoczywa na Miejskim Cmentarzu Katolickim – Rogatka w Kaliszu w zbirowym grobie kapłańskim

Słowa kluczowe: Ks. ppłk W. Mróz, kapelan wojskowy, Tobruk, Monte Casino, Kalisz, odznaczenia

Historia polskiego narodu i polskiego chrześcijaństwa w latach 1939 – 1956 r. jest nie tylko historią ucisku i klęsk, ale i niezwykle silnego oporu. Lata II Wojny Światowej i okresu stalinowskiego wycisnęły ogromne piętno na życiu Polaków, które długo jeszcze będzie przedmiotem sporów, debat, opracowań naukowych. Wyjaśnienie tych nieprawidłowości poprzez rozpoznanie i ocenę zachowań kapelanów Wojska Polskiego jest nakazem moralnym i patriotycznym, którym musi się wykazać każde cywilizowane państwo.

Ks. ppłk Władysław Mróz, syn Piotra i Zofii, urodził się 13 maja 1905 roku w miejscowości Ostrów Kaliski w powiecie kaliskim. Od dzieciństwa pragnął zostać księdzem. *Jego marzenia zaczęły się spełniać dzięki pomocy trzech siostr zakonnych o nazwisku Wojciechowskie (Józefa, Władysława, ...), pochodzących także z Ostrowa Kaliskiego. Dzięki ich pomocy edukację rozpoczął najpierw w Sieradzu a następnie studia wyższe rozpoczął w 1925 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Łodzi (wspomnienia siostrzenicy Anieli Kocemby).*

Święcenia kapłańskie otrzymał 29 czerwca 1930 r. z rąk ks. bp. Wincentego Tymienieckiego – pierwszego ordynariusza utworzonej w grudniu 1920 r. diecezji łódzkiej. Przez pierwsze cztery lata kapłaństwa pracował jako prefekt i wikariusz m.in. w Kaliszu (przyp. autora: od 04.09.1933 r. – 25.10.1933 r., zamieszkiwał przy ul. Nowy Świat 19/3, poz. książki meldunkowej 120). Następnie w 1934 r. powołany został na kapelana wojskowego w Łodzi. Z chwilą wybuchu wojny, we wrześniu 1939 r., pełnił funkcję kapelana 39 Dywizji Piechoty. Po ciężkich walkach, jakie stoczyła ta dywizja, dostał się do niewoli niemieckiej. Ucieka z obozu jenieckiego i na krótko zatrzymuje się w Łodzi. *Niemcy nie zastając ks. Mróza w jednym z budynków w Łodzi, ze złości bagnetami kłują portret księdza, który znaleźli w piwnicy. Ucieka na Węgry i utartym już szlakiem przez Jugosławię dostaje się statkiem do Palestyny* (wspomnienie siostrzenicy Anieli). Tam wstępuje do formujących się oddziałów polskich, pod dowództwem gen. Władysława Andersa, które z chwilą wyjścia ze Związku Sowieckiego w 1942 r., przeorganizowane zostały w II Korpus Polski. Ks. Władysław Mróz walczy z Niemcami na libijskich piaskach pod Tobrukiem, w słynnej bitwie pod Aleksandrią. *Uczestniczy w walkach na pierwszej linii frontu pod Monte Cassino, gdzie podczas walk wraz z innymi żołnierzami, między innymi z śp. ... Syską z Kani koło Grabowa nad Prosną, zostaje przysypany ziemią, pod którą przebywał z pozostałymi żołnierzami 3 dni. Za udział w walkach i heroiczną postawę pod Monte Cassino, ks. Mróz został uhonorowany wysokimi odznaczeniami wojskowymi* (wspomnienia siostrzenicy Anieli), takimi jak: Krzyż Walecznych, Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami, odznaczenia brytyjskie – Gwiazda Wojny, Gwiazda Afryki, Gwiazda Italii.

Po powrocie do kraju w 1948 roku (na początku tegoż roku przebywał jeszcze na Zachodzie), ks. ppłk Władysław Mróz początkowo rozpoczął pracę w duszpasterstwie wojskowym w Międzyrzeczu a następnie został proboszczem garnizonu w Poznaniu. Następnie z *Poznania przeniesiony zostaje na stanowisko zastępcy dziekana Okręgu Wojskowego i proboszcza garnizonu we Wrocławiu, gdzie cudem unika śmierci z rąk napastników, opuszczając plebanię po rurze spuszczonej* (wspomnienia siostrzenicy Anieli). Po wyjeździe z Wrocławia w 1952 r., obejmuje stanowisko proboszcza garnizonu w Kaliszu. Dzięki usilnym staraniom, ks. ppłk W. Mróz odzyskuje od ewangelików kościół pojezuicki i organizuje pracę duszpasterską w Kościele Garnizonowym w Kaliszu. W odzyskanym kościele po 150-letnim okresie protestanckim, kończy pracę przy nowym tabernakulum ufundowanym przez poprzednika ks. mjr M. Puacza. Następnie funduje 4 ołtarze. Wiosną 1953 r. poświęcony został ołtarz Serca Pana Jezusa, jesienią tegoż roku ołtarz Matki Boskiej Łaskawej, w którym umieścił kopię obrazu Matki Boskiej Śnieżnej wykonanej według wzoru jaki przywiózł ze sobą z Rzymu. Następnego roku funduje kolejny ołtarz, a w 1955 r. czwarty ku czci. Św. Judy Tadeusza.

Od 1950 r. „cieniem w jego życiorysie” jest uczestnictwo od 1950 r. w działalności ZBoWID i Komisji Księży przy ZBoWID. Przez szereg lat pełnił funkcję prezesa Zarządu Wojewódzkiego Caritas we Wrocławiu.

W czasie posługi duszpasterskiej w Kaliszu dochodzi do przesilenia związanego ze stanem zdrowia na skutek przeżyć wojennych i rozterki związanej z przynależnością do „księży-patriotów”. Kocha wojsko, nie zdejmuje munduru, sutannę nosi w kolorze zielonym i nie wyobraża sobie odejścia z wojska. Zwierza się swojej siostrze, że nie cierpi komunistów i marzy o wolnej Polsce. Pomimo silnej psychiki, dla uspokojenia nerwów sięga nieraz po alkohol nie mówiąc nikomu, za wyjątkiem zwierzenia się swojej siostrze. Stan zdrowia stryja pogarsza się w stosunkowo szybkim tempie. (wspomnienia siostrzenicy Anieli Kocemby).

W ostatnich latach, mimo ciężkiej choroby, był członkiem Ruchu Księży Caritas, od połowy 1959 r. aż do śmierci, był także członkiem Wojewódzkiego Koła Księży w Poznaniu.

Niezależnie od uczestnictwa w obu kapłańskich komisjach, głównym kierunkiem zaangażowania społecznego ks. ppłk Władysława Mroza była jednak praca charytatywna w Zrzeszeniu Katolików Caritas. Nie sposób także nie zauważyć, że wśród „księży-patriotów” byli także księża którzy wykazując się dużą aktywnością, spodziewali się, że dzięki poparciu ówczesnych władz okresu stalinowskiego, obejmą w kościelnej hierarchii wysokie stanowiska lub oczekiwali innych korzyści z tytułu tej przynależności. Stosunkowo także dużą grupę stanowili duchowni, których zastraszano oraz nakłaniano do współpracy szantażem albo ulegali namowom kolegów „księży-patriotów”.

Obszar działalności ks. ppłk Władysława Mroza po powrocie do kraju, wymaga dodatkowych studiów zmierzających do wyjaśnienia różnych zdarzeń i sytuacji z jego życia, w oparciu o wspomnienia żyjących osób, które zetknęły się z nim.

Ks. ppłk Władysław Mróz zmarł 16.06.1960 r. Po nabożeństwie żałobnym, które w Kościele garnizonowym odprawił Generalny Dziekan WP ks. płk Roman Szemraj, wyruszył na Cmentarz Miejski – Rogatka w Kaliszu kondukt żałobny, który poprowadził więzień obozu koncentracyjnego w Dachau J.E. ks. biskup dr Franciszek Korszyński – sufragan włocławski. W nawiązaniu do wspomnień uczestników pogrzebu kondukt, w którym brały udział kompanie honorowe kilku garnizonów wojskowych, szedł ulicami miasta wśród szpaleru utworzonego z mieszkańców Kalisza, którzy licznie uczestniczyli w tych żałobnych uroczystościach. *Wolą stryja było zawieszenie odznaczeń wojskowych nad obrazem Matki Boskiej w Kościele Garnizonowym, które już w dniu pogrzebu zostały ukradzione* (wspomnienia siostrzenicy Anieli Kocemby).

Ks. ppłk Władysław Mróz nazywanym „kapelanem od Andersa”, spoczywa na Cmentarzu Miejskim – Rogatka w Kaliszu w zbiorowym grobie kapłańskim. Tablica pamiątkowa poświęcona ks. ppłk Władysławowi Mrozowi znajduje się w Kościele Garnizonowym w Kaliszu.

pierwszy od lewej ks. mjr Władysław Mróz z kolegami oficerami w Italii

ks. mjr Wł. Mróz z żołnierzami gen. Andersa uczestnikami procesji Bożego Ciała

31.16.

61. Mróz
Владислав
Остров

Состоялось в деревне Гриниче первое (историческое) /
 Мая, тысяча девятисот пятнадцатого года в первый час в
 полдень. Имелось лично Петръ Мрозъ /Piotr Mróz/ кр-
 естьянин замещавший тридцати лет от роду жителя
 створский в Деревня Остров в присутствии Иосифа Камя
 ерника и Павла Коцимби пятидесяти лет от
 роду обоих присутствовавших жителей створских
 в Деревня Остров и представил нам младенец мужского
 пола объявив, что он родился в Деревня Остров
 вранского писма в пятнадцатое утра от законной
 его жены Софии уроденной Тадековски /Kofin z Golanow-
 skich/ Двадцати девяти лет от роду. Младенцу сто-
 му при Святом Крещении совершеном все число
 этого кресте подписанная Софья Владислава
 /Mladyslaw/ востриемниками его были Мартинъ Геля-
 новский и Клема Коцимба. Актъ сей объявляющий
 и свидетельский неправоты нечитанъ и нами
 подписанъ.

Настоящий Приходъ Гриниче содержит
 акты Гражданские востаные

Tłumacz Przysięgły Języka Rosyjskiego
mgr Eulalia Maciejewska
ul. Wieniawskiego 33B, 62-800 Kalisz
tel. 604 257 309
NIP 618-142-51-65

Tłumaczenie uwierzytelnione z języka rosyjskiego na język polski z kserokopii

Akt metrykalny sporządzony pismem odręcznym

Nr poz. 61

Mróz Władysław

Ostrów

Świadectwo urodzenia

Zdarzenie miało miejsce we wsi Giżyce pierwszego/czternastego maja tysiąc dziewięćset piątego roku o pierwszej godzinie po południu. Stawił się osobiście Piotr Mróz, rolnik, wiek trzydzieści lat, mieszkający we wsi Ostrów, który przybył w obecności Józefa Kani, wiek czterdzieści lat i Kazimierza Kocemby, wiek pięćdziesiąt lat, obaj rolnicy mieszkający we wsi Ostrów i przedstawił niemowlę płci męskiej, oznajmiając, że urodziła go we wsi Ostrów wczorajszego dnia o godzinie piątej rano jego ślubna żona Zofia, z domu Golanowska, wiek dwadzieścia dziewięć lat. Niemowlęciu temu na Chrzcie Świętym, udzielonym przeze mnie w dniu dzisiejszym nadano imię Władysław, a chrzestnymi jego byli Marcin Golanowski i Józefa Kocemba. Niniejszy akt został odczytany obecnym niepiśmiennym, a następnie przeze mnie podpisany.

Pod dokumentem został złożony odręczny podpis proboszcza parafii Giżyce, prowadzącego Księgi metrykalne.

Adnotacja tłumacza: dokument zawiera podwójne datowanie wydarzeń – według kalendarza juliańskiego oraz kalendarza gregoriańskiego.

Poświadczam zgodność niniejszego dokumentu z przedłożonym mi dokumentem kserokopii w języku rosyjskim – tłumacz przysięgły języka rosyjskiego - mgr Eulalia Maciejewska

Repertorium Nr 09 /2016

Kalisz, .24.05 2016r.

Tłumacz Przysięgły Języka Rosyjskiego

Eulalia Maciejewska
mgr Eulalia Maciejewska

Akt metrykalny sporządzony pismem odręcznym w księdze metrykalnej, poz. 61 świadectwo urodzenia ks. Władysława Mroza – uwierzytelnione tłumaczenie z języka rosyjskiego na język polski z kserokopii, mgr Eulalia Maciejewska

Kościół Parafialny Rzymsko – katolicki pw. Przemienienia Pańskiego w Gizycach z okresu międzywojennego

Ołtarz główny w Kościele Parafialnym Rzymsko – katolickim pw. Przemienienia Pańskiego w Gizycach , fot. Z.J. Małecki, kwiecień 2016r.

Chrzcielnica w Kościele Parafialnym Rzymsko – katolickim pw. Przemienienia Pańskiego w Gizycach – miejsce gdzie został ochrzczony ks. Władysław Mróz , fot. Z.J. Małecki, kwiecień 2016r.

ZŁOTOWANIE ĆRODOWISKA № 12, 2015
 — Kościół Garnizonowy w Kaliszu,
 fot. Z.J. Małecki, kwiecień 2016r.

Grób kapłański na cmentarzu katolickim Rogatka w Kaliszu, w którym spoczywa ks. płk Władysław Mróz,
 fot. Z. J. Małecki 2016r.

KARTA ADRESOWA

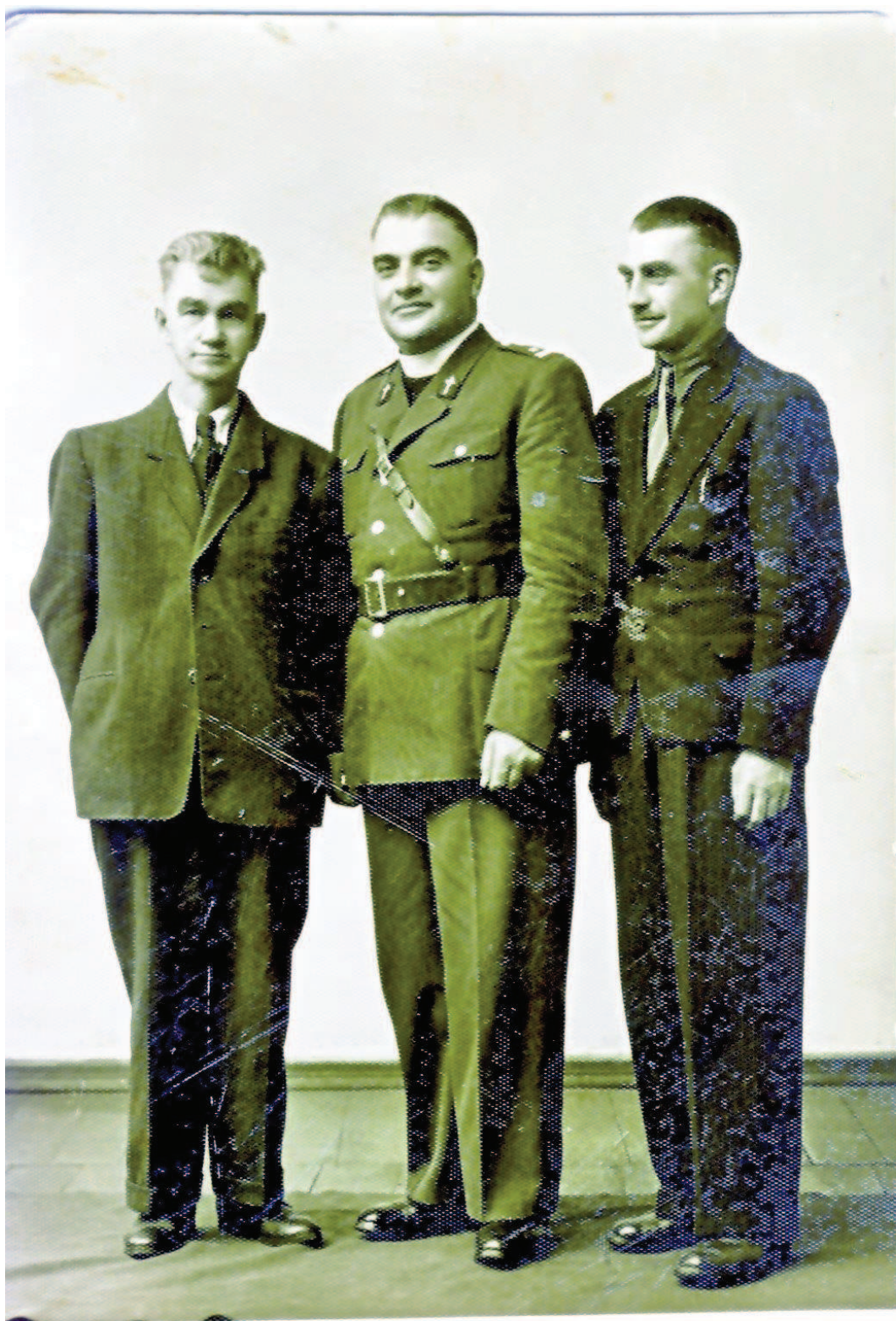
Wzór Nr 7a

NAZWISKO	MROZ				
IMIĘNA , kolejność i pisownia imion według metryki urodzenia. Dla mężczyzn nazwisko panińskie i z poprzednich małżeństw(a)	Władysław	MIEJSCE ZAMIESZKANIA: Młotki <small>podaj dokładny adres</small> ul. Św. Józefa 16/2			
IMIĘNA RODZICÓW i nazwisko panińskie matki:	Andr. i Włofia Golawiecka				
Urodził(a) się:	dn. 13 m-cia 7 r. 1905 r.	STAN CYWILNY imię i nazwisko drugiego z małżonków: Wanna			
MIEJSCE URODZENIA (miejscowość, gmina i powiat względnie kraj):	Ostrowo Młotki				
DOWÓD OSOBISTY (nazwa dowodu numer, data i urząd wystawiający):					
Dzieci do lat 16					
Imiona	Data i miejsce urodzenia	Stopień pokrewieństwa	Imiona	Data i miejsce urodzenia	Stopień pokrewieństwa
1			5		
2			6		
3			7		
4			8		

Wzór 5-7a, CWD W-wa, Bieleńska 15, Zam. 1100001-A

Karton 200 gr. kl. VII-61 x 84
CWD. 1 Olsztyn - Ła. 620-21-04.X.21 - 250.000 szt. 4-2-30345

Poprzednie miejsce zamieszkania (miejscowość, gmina, powiat, ulica i Nr domu)	Data zamieszkania w gminie	Następne miejsce zamieszkania (miejscowość, gmina, powiat, ulica i Nr domu, w razie śmierci napisać „zmarł”)	Data opuszczenia gminy albo data i miejsce śmierci
Młotki H. Św. Kłobucki 15	30.7.52		
U W A G I			

ks. mjr Wł. Mróz z bratem Michałem pierwszym od lewej – Kalisz 1948r.

Literatura

- 1 Archiwum Państwowe w Kalisz
- 2 Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej, Wańkiewicz M., „Bitwa o Monte Casino” t. I-III, Warszawa 1989

- 3 Piątkowski H., „Bitwa o Monte Casino, Rzym 1945”
- 4 Wspomnienia siostrzenicy Anieli Kocemby z Ostrowa Kaliskiego w powiecie kaliskim, Wydawnictwo Caritas, Zrzeszenie Katolików Caritas, tzw. „księży patriotów”
- 5 Werra Zb., „Służba kapelanów 2 Korpusu w bitwie pod Monte Cassino, Bitwa o Monte Cassino 1944 r., Geneza – przebieg – opinie”, III Konferencja Naukowa, Leszno 2003

FROM MONTE CASSINO TO KALISZ

Summary:

Father Lt. Col. Władysław Mróz , called 'Anders Army chaplain', was born on 13 May 1905 in Ostrów Kaliski in Kalisz region. He was ordained on 29 June 1930. In 1934 he was appointed the chaplain of 39th Infantry Division in Łódź. He took part in September Campaign, after which he escaped from a POW camp. For a short time he lived in Łódź, then he escaped to Hungary, and then through Yugoslavia to Palestine where he joined the Polish troops commanded by General Władysław Anders. He fought with Germans at Tobruk, in a famous battle of Alexandria , and in the first line of the battle of Monte Cassino. He was decorated with the Cross of Valor, the Gold Cross of Merit with Swords, and the British orders -The 1939-1945 Star, The Star of Africa and the Star of Italy. In 1948 he came back to Poland and started working as a chaplain in Międzyrzecz. He was later the chaplain in Poznań garrison , the dean of the Military District in Wrocław, after which he became the parish priest in the Garrison Church in Kalisz regaining thus the former protestant church.

He died on 16.06.1960 in Kalisz. The funeral procession was lead by His Excellency Bishop Franciszek Korszyński, a former prisoner of the concentration camp in Dachau.

Father Lt.Col. is buried in a common grave for priests in the Rogatka Catholic Cemetery in Kalisz.

Key words : Lt. Col. W.Mróz, chaplain, Tobruk, Monte Cassino, Kalisz, orders

AUS MONTE CASINO IN DIE HEIMAT KALISZ

Zusammenfassung:

Der Priester Oberleutnant Władysław Mróz „ Anders’ Militärpfarrer“ wurde am 13. Mai 1905 in Ostrów Kaliski im Landkreis Kalisz geboren. Seine Priesterweihe empfing er am 29. Juni 1930. Im Jahr 1934 wurde er als Militärpfarrer in 39. Infanteriedivision gerufen. Er nahm an der September-Kampagne 1939 teil. Nachdem er inhaftiert worden war, floh er aus dem Gefangenenlager. Er wohnte kurz in Łódz und dann zog er über Ungarn und Jugoslawien nach Palästina, wo er unter General Władysław Anders in die Armee eintrat. Er kämpfte gegen Deutsche bei Tobruk in der berühmten Schlacht bei Alexandria. In der ersten Frontlinie kämpfte er bei Monte Casino. Er wurde mit Tapferkreuz , mit Verdienstkreuz mit Schwertern, mit britischen Kriegs- und Afrikasternen und mit Italienstern ausgezeichnet. 1948 kam er nach Polen zurück und arbeitete als Militärpfarrer in Międzyrzecz. Dann wurde er Pfarrer der Garnison Poznań, danach Dekan des Militärbezirks Wrocław. Seit 1952 bekleidete er das Amt des Pfarrers im Garnisonkirche, die er von den Protestanten zurückgewann.

Władysław Mróz starb am 16.06. 1960 in Kalisz. Der Trauerzug wurde vom in Dachau gefangenen Bischof Dr. Franciszek Koroszyński geleitet. Der Priester Oberleutnant Władysław Mróz ruht auf dem städtischen katholischen Friedhof Rogatka in Kalisz in einem Gesamtpriestergrab.

Schlüsselworte: Priester Oberleutnant Władysław Mróz, Militärpfarrer, Tobruk, Monte Casino, Kalisz, Auszeichnungen